

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, 15^{ος}-20^{ός} αι.

Επιλογή δημοσιεύσεων συνεργατών του προγράμματος

Βασίλης Παναγιωτόπουλος, «Από το Ναύπλιο στην Τριπολιτσά: Η σημασία της μεταφοράς μιας περιφερειακής πρωτεύουσας τον 18ο αιώνα», Ο Εραμιστής (Νεοελληνικός Διαφωτισμός–Αφιέρωμα στον Κ.Θ. Δημαρά), 11 (1974-1977), σελ. 41-56.

Βασίλης Παναγιωτόπουλος, «Δημογραφικές εξελίξεις (18ος αιώνας)», Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τομ. ΙΑ' (1975), σελ. 152-158.

Βασίλης Παναγιωτόπουλος, «Προβλήματα Γεωγραφίας και Δημογραφίας στη νεώτερη Ελλάδα», Τετράδια Εργασίας του ΚΝΕ/ΕΙΕ, αρ. 7 (1984), σελ. 1-30.

Βασίλης Παναγιωτόπουλος, Πληθυσμός και οικισμοί της Πελοποννήσου, 13ος - 18ος αιώνας : 13ος - 18ος αι, εκδ. Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος - Ιστορικό Αρχείο, Αθήνα 1985.

Λεωνίδας Φ. Καλλιβρετάκης, “L'évolution du peuplement (moyen age et temps modernes)”, στον τόμο *Paysages d'Achaïe I: La vallée du Peiros et la plaine occidentale*, Κ.Ε.Ρ.Α. (Μελετήματα 15), Αθήνα 1992, σ. 223-248.

Βασίλης Παναγιωτόπουλος (επιμ), *L'eau et les hommes en Méditerranée et en Mer Noire dans l'antiquité de l'époque Mycénienne au règne de Justinien : actes de congres international*, Athènes, 20 - 24 mai 1988, εκδ. Centre de Recherches Neohelleniques - Centre National de Recherches Sociales, Αθήνα-Παρίσι 1992

Βασίλης Παναγιωτόπουλος, *Ο οικονομικός χώρος των Ελλήνων στα χρόνια της Οθωμανικής κυριαρχίας*, Αθήνα 1993 (αναδημοσίευση στον τόμο: *Πληθυσμοί και οικισμοί του ελληνικού χώρου. Ιστορικά μελετήματα, Τετράδια Εργασίας 18*, ΙΝΕ/ΕΙΕ, Αθήνα 2003).

Λεωνίδας Φ. Καλλιβρετάκης, “Το εθνοπολιτισμικό φαινόμενο στην εποχή μας”, στον τόμο *Εθνική Συνείδηση και Ιστορική Παιδεία*, Πανελλήνια ένωση Φιλολόγων, Αθήνα 1994, σ. 38-52.

Ευδοκία Ολυμπίτου, «La construction du territoire: Négociation et Symbolique», *Pouvoirs locaux et espaces*, εκδ. Université de Provence, Communauté des Universités de la Méditerranée, Aix-en-Provence 1994, σ. 99-105. (από κοινού με τους F. Bruyas, M. Leybourne, St. Misconneau, L. Papastefanaki).

Λεωνίδας Φ. Καλλιβρετάκης, “Géographie et démographie historiques de la Grèce: le problème des sources”, *Histoire et Mesure* 1-2/1995, C.N.R.S., Παρίσι 1995, σ. 9-23.

Λεωνίδας Φ. Καλλιβρετάκης, “Η ελληνική κοινότητα της Αλβανίας υπό το πρίσμα της ιστορικής γεωγραφίας και δημογραφίας”, στον τόμο *Ο Ελληνισμός της Αλβανίας*, Πανεπιστήμιο Αθηνών-Εκδόσεις Σιδέρης, Αθήνα 1995, σ. 25-58.

Λεωνίδας Φ. Καλλιβρετάκης, *Υπόμνημα περί των νησίδων «Λιμνιά-Ιμια» / Report on the «Limnia Imia» islets*, δίγλωσση έκδοση του Κέντρου Νεοελληνικών Ερευνών Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, Αθήνα α΄ έκδοση Φεβρ. 1996, 22 σ., β΄ έκδοση Νοέμβρ. 1996, σ. 28.

Λεωνίδας Φ. Καλλιβρετάκης, “Η Αθήνα του 19ου αιώνα: από επαρχιακή πόλη της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, πρωτεύουσα του Ελληνικού βασιλείου”, στον τόμο *Αρχαιολογία της πόλης των Αθηνών*, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα 1996, σ. 173-196.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, *Η Μύκονος τον 17^ο αιώνα. Γαιοκτητικές σχέσεις και οικονομικές συναλλαγές*, έκδ. Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών / ΕΙΕ, Αθήνα 1997, 540 σσ.

Λεωνίδας Φ. Καλλιβρετάκης, “Αναπαραστάσεις του χώρου: Οι Κυκλάδες στους χάρτες (15^ο-18^ο αι.)”, στον τόμο *Κυκλάδες- Ιστορία του Τοπίου και Τοπικές Ιστορίες*, ΥΠΕΧΩΔΕ-Υπουργείο Παιδείας-Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών-Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Αθήνα 1998, σ. 49-56.

Λεωνίδας Φ. Καλλιβρετάκης, “Η σήμανση του χώρου: Κυκλαδικά τοπωνύμια (13^ο-20^ο αι.)”, στον τόμο *Κυκλάδες- Ιστορία του Τοπίου και Τοπικές Ιστορίες*, ΥΠΕΧΩΔΕ-Υπουργείο Παιδείας-Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών-Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Αθήνα 1998, σ. 57-62.

Λεωνίδας Φ. Καλλιβρετάκης, “Σύντομη επισκόπηση της Λατινοκρατίας στις Κυκλάδες (1205-1579)”, στον τόμο *Κυκλάδες- Ιστορία του Τοπίου και Τοπικές Ιστορίες*, ΥΠΕΧΩΔΕ-Υπουργείο Παιδείας-Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών-Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Αθήνα 1998, σ. 306-318.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Δόμηση και κοινοτική παρέμβαση στα νησιά του Αιγαίου, 17^ο - αρχές 19^ο αι.», π. *Μνήμων*, 23 (2001), σ. 37-65.

Ευδοκία Ολυμπίτου, «Το Χαλάνδρι κατά τον μεσοπόλεμο: Τεχνικές και επαγγέλματα σε μία μικρή κοινότητα της Αττικής», *Πρακτικά του 8^{ου} Συμποσίου Ιστορίας και Λαογραφίας Αττικής*, εκδ. Λαογραφικό Μουσείο Αμαρουσίου, Αθήνα 2001, σ. 458-465.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Όρια και σύνορα στην αγροτική γη του Αιγαίου στα χρόνια της οθωμανικής κυριαρχίας», π. *Τα Ιστορικά*, 36 (2002), σ. 3-22.

Ευδοκία Ολυμπίτου, *Η οργάνωση του χώρου στο νησί της Πάτμου (16ος-19ος αιώνας)*, Αθήνα 2002, Διδακτορική διατριβή, έκδ. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 340 σσ.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Η κατάσταση των Ελλήνων. Ο πληθυσμός», στο τόμο *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*, επιμ. Β. Παναγιωτόπουλος, τ. 1, έκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, σ. 75-86.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Τοπωνύμια και μικροτοπωνύμια στα νησιά του Αιγαίου: όψεις της αντοχής της σήμανσης του τόπου στο χρόνο», στον τόμο *Πληθυσμοί και οικισμοί του ελληνικού χώρου. Ιστορικά μελετήματα, Τετράδια Εργασίας 18*, ΙΝΕ/ΕΙΕ, Αθήνα 2003, σ. 49-89.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Κάστρο και Παλαιά Χώρα Μήλου: Η παράλληλη πορεία δύο οικισμών (15^{ος}-19^{ος} αι.)», στον τόμο *Πληθυσμοί και οικισμοί του ελληνικού χώρου. Ιστορικά μελετήματα, Τετράδια Εργασίας 18*, ΙΝΕ/ΕΙΕ, Αθήνα 2003, σ. 163-202.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Συμβάσεις αγροληπιών στη Νάξο κατά τον 16^ο και 17^ο αιώνα», στον τόμο *Πληθυσμοί και οικισμοί του ελληνικού χώρου. Ιστορικά μελετήματα, Τετράδια Εργασίας 18*, ΙΝΕ/ΕΙΕ, Αθήνα 2003, σ. 203-220.

Λεωνίδας Φ.Καλλιβρετάκης, «Το μετόχι της Πάτμου στον Στύλο Αποκορώνου και η αυτοκρατορική λύσις του 1196», στον τόμο *Πληθυσμοί και οικισμοί του ελληνικού χώρου Τετράδια Εργασίας 18*, ΙΝΕ/ΕΙΕ, Αθήνα 2003, σ. 91-132.

Λεωνίδας Φ.Καλλιβρετάκης, «Νέα Πικέρνη του Δήμου Βουπρασιών: Το χρονικό ενός οικισμού της Πελοποννήσου τον 19ο αιώνα (και η περιπέτεια ενός πληθυσμού)», στον τόμο *Πληθυσμοί και οικισμοί του ελληνικού χώρου. Ιστορικά μελετήματα, Τετράδια Εργασίας 18*, ΙΝΕ/ΕΙΕ, Αθήνα 2003, σ. 221-242.

Ευδοκία Ολυμπίτου, *Άνθρωποι και παραδοσιακά επαγγέλματα στο Αιγαίο*, έκδ. Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, Αθήνα α' έκδοση 2003, 311 σελ., (τα κεφάλαια Σύρος, Τήνος, Κάλυμνος, Κάρπαθος, Λέρος, Σύμη, σ. 180-303 και την αντίστοιχη βιβλιογραφία. Τις σελ. 14-179 έχει γράψει η καθηγήτρια λαογραφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Κατερίνα Κορρέ Ζωγράφου. Η εισαγωγή των σ. 15-16 είναι κοινή).

Ευδοκία Ολυμπίτου, «Η συγκρότηση ενός νησιωτικού οικισμού: Η Χώρα της Πάτμου κατά την περίοδο της οθωμανικής κατάκτησης», στον τόμο *Πληθυσμοί και οικισμοί του ελληνικού χώρου. Ιστορικά μελετήματα, Τετράδια Εργασίας 18*, ΙΝΕ/ΕΙΕ, Αθήνα 2003, σ. 133-161.

Ευδοκία Ολυμπίτου, «Ένα οδοιπορικό στη Σαρία της Καρπάθου: Ο χώρος και οι άνθρωποι», *Πρακτικά του Β' Διεθνούς Συνεδρίου Καρπαθιακής Λαογραφίας*, Αθήνα 2003, σ. 511-527.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες για τον πληθυσμό των νησιών του Αιγαίου, 15^{ος} - αρχές 19^{ου} αιώνα*, Τετράδια Εργασίας 27, Αθήνα, έκδ. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών / Ε.Ι.Ε., Αθήνα 2004, 369 σσ.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Γαιοκτησία και σήμανση του χώρου στις Κυκλάδες (16^{ος} – 18^{ος} αι.)», Πρακτικά του Β΄ Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών (Ρέθυμνο, 10-12 Μαΐου 2002): *Η Ελλάδα των νησιών από τη Φραγκοκρατία μέχρι σήμερα*, επιμ. Αστ. Αργυρίου, τ. 2, έκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2004, σ. 311-326.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Αστικές λειτουργίες στις νησιωτικές κοινωνίες των Κυκλάδων (17^{ος} – αρχές 19^{ου} αιώνα)», Επιστημονικό Συμπόσιο: *Ελληνικός αστικός χώρος* (4-5 Απριλίου 2003), έκδ. Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 2004, σ. 101-118.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Ιστοριογραφικές χρήσεις των προ-στατιστικών μαρτυριών για τον πληθυσμό», Πρακτικά Δ΄ Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας: *Ιστοριογραφία της νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας*, τ. 2, επιμ. Π. Κιτρομηλίδης, Τρ. Σκλαβενίτης, έκδ. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών / Ε.Ι.Ε., Αθήνα 2004, σ. 59-76.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Family and tax registers in the Aegean Islands during the Ottoman period», π. *The History of the Family*, 9 (2004), σ. 275-286 και «Les sociétés insulaires de la mer Egée au temps de la domination ottomane: routes communes et trajectoires séparées», π. *The Historical Review / La Revue Historique*, 1 (2004), σ. 113-125.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Το οικιστικό πλέγμα της περιοχής της Λιβαδειάς (τέλη 18^{ου} – αρχές 19^{ου} αιώνα)», π. *Τα Ιστορικά*, 42 (2005), σ. 75-112.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Διαδρομές της ιστοριογραφίας στα νησιά του Αιγαίου. Το παράδειγμα των Κυκλάδων και η Σίφνος», *Πρακτικά Β΄ Διεθνούς Σιφναϊκού Συμποσίου*, τ. 2 *Βυζάντιο Φραγκοκρατία – Τουρκοκρατία Νεότεροι Χρόνοι*, Αθήνα 2005, σ. 495-510.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Ο Αργύρης Φιλιππίδης και η *Μερική Γεωγραφία* του. Ένα σχόλιο», π. *Ο Ερανοστής*, 25 (2005), σ. 201-244.

Ευδοκία Ολυμπίτου, «When an occupation becomes a way of life: Comments on sponge-fishing in the Dodecanese during the 19th and 20th century», *Following the Nereids. Sea routes and maritime business, 16th-20th s.*, Αθήνα 2006, σ. 183-192.

Ευδοκία Ολυμπίτου, «Από την ορεινή Χώρα στην παραλιακή Σκάλα. Παρατηρήσεις για τη διαμόρφωση μιας νησιωτικής πόλης», *Ιόνιος Λόγος, Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου* (2007), σ. 151-180.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, *Σύρος και Ερμούπολη. Συμβολές στην ιστορία του νησιού, 15^{ος}-20^{ος} αι.*, Επιμέλεια από κοινού με τη Χριστίνα Αγριαντώνη του συλλογικού τόμου, έκδ. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών / Ε.Ι.Ε., Αθήνα 2008, σ. 274

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Limites intérieures dans l'espace grec au temps de la domination ottomane. L'aspect géographique des administrations politiques et ecclésiastiques», π. *The Historical Review / La Revue Historique*, 5 (2008), σ. 239-253.

Ευδοκία Ολυμπίτου, "La pesca nell' Egeo: La pesca el il pesce nel XIX secolo", στο R. Gertwagen, S. Raicevich et al, *Il mare. Com'era. Atti del II Workshop Internazionale HMAP del Mediterraneo e Mar Nero*, Cioggia 2008, σ. 65-76.

Ευδοκία Ολυμπίτου, «Transgressions des frontières maritimes. Le cas des îlots du Dodécanèse», *The Historical Revue / La Revue Historique INR/NHRF*, v. 5 (2008), σ. 181-192.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Το Πήλιο και τα χωριά του (18^{ος} - αρχές 19^{ου} αι.)», στον τόμο *Ο ναός της Αγίας Μαρίνας Κισσού. Ιστορία - Πολεοδομία - Αρχιτεκτονική - Εικονογραφία*, επιμέλεια Αλ. - Φ. Λαγόπουλος, εκδ. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος 2009, σ. 13-26.

Δημήτρης Δημητρόπουλος, «Μύκονος 17^{ος}-18^{ος} αιώνας: Συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων μιας νησιωτικής κοινωνίας» στον τόμο *Πρακτικά Δημερίδας: Μελέτες και έρευνες για τη Μύκονο στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες*, Πολιτιστικός Λαογραφικός Σύλλογος Γυναικών Μυκόνου - Επιστημονικό και Μορφωτικό Ίδρυμα Κυκλάδων, Μύκονος 2009, σ. 15-27.

Βασίλης Παναγιωτόπουλος, *Αρχείο Αλή πασά Συλλογής Ι. Χάτζη Γενναδείου Βιβλιοθήκης της Αμερικανικής Σχολής Αθηνών*, με τη συνεργασία του Δημ. Δημητρόπουλου και του Παν. Μιχαηλάρη, Αθήνα, έκδ. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών / Ε.Ι.Ε., 2007, τ. Α' 1747-1808, 809 σσ., τ. Β' 1809-1817, 923 σσ., τ. Γ' 1818-1821, 709 σσ., τ. Δ' Εισαγωγή-Ευρετήρια-Γλωσσάρι, Αθήνα 2009, 718 σσ.

Ελένη Κυραμαργιού, *Ευρετήριο Δημοτικού Αρχείου Δραπετσώνας 1951-1980*, έκδ. Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών / ΕΙΕ - Δήμος Δραπετσώνας, Αθήνα, 2010.

Ελένη Κυραμαργιού, "Καινούρια Ονόματα - Καινούριος Χάρτης. Οι μετονομασίες των οικισμών της Ελλάδας, 1909-1928", *Τα Ιστορικά* τχ 52 (6.2010).